

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО
РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА
У ОПШТИНИ ПРИБОЈ
2013 – 2016

Прибој, октобар 2012. године

С А Д Р Ж А Ј

страна

Увод	3
• Уводна на реч Председника Општине Прибој	3
• Одлука Скупштине општине о усвајању ЛАП	4
• Захвалност учесницима/цама у процесу израде ЛАП	5
Сажетак (резиме) ЛАП.....	6
Поглавље 1: Општи подаци о Општини Прибој.....	11
Поглавље 2: Подаци о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у Општини Прибој.....	13
Поглавље 3: Анализа ситуације избеглих, интерно расељених лица и повратника	13
Поглавље 4: Приоритетне циљне групе.....	16
Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	17
Поглавље 6: Активности – Задаци за реализацију ЛАП	18
Поглавље 7: Ресурси/буџет	22
Поглавље 8. Аранжмани за примену	22
Поглавље 9: Праћење и оцена успешности	23

Увод

Уводна реч председника Општине Прибој

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Прибој 2013 – 2016. година

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица² (ИРЛ) и повратника по основу споразума о реадмисији³* (у даљем тексту повратници), подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица, као и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника* посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Србије који су изгубили или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у општини Прибој настао је као резултат учешћа у пројекту „Јачање капацитета институција РС на пољу миграција“. Пројекат је финансирала Европска унија, а спровела Међународна организација за миграције (*International Organization for Migration – ИОМ*).

Стратешки оквир пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област⁴. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси,

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ Према Споразуму о реадмисији с ЕУ, **повратник** је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих прима фацие доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије.

⁴ Детаље о осталим националним документима погледати у Поглављу: Анализа ситуације и закључци

овај пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 4 године, од 2013. до 2016. године.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Прибој заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним и повратницима у локалној заједници;
- утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених, као и повратника;
- прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица Општине Прибој, коришћени су следећи извори: резултати анкете са потенцијалним корисницима, састанци са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Општинског повереника за избеглице, Црвеног крста, невладиних организација итд.

Процес израде Плана спроведен је у периоду март – октобар 2012. године.

Одлука Скупштине Општине Прибој, о усвајању локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Прибој 2013.-2016. година

На основу члана 131. Статута Општине Прибој, (”Службени лист Општине Прибој бр. 12/08) Скупштина Општине Прибој на седници одржаној дана _____ 2012. године донела је

О Д Л У К У

О усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Прибој 2013.-2016. године

I УСВАЈА СЕ Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Општини Прибој 2013.-2016. године

II Решење објавити у ”Службеном листу Општине Прибој”.

О б р а з л о ж е њ е

У општини Прибој, по евиденцији Повереништва за избеглице тренутно привремени боравак има 32 лица избегла из бивших Република СФРЈ, 97 интерно расељених лица простора КиМ и два лица повратника по основу споразума о реадмисији. Иначе укупан број породица које су до сада регулисале стамбено збрињавање а налазе се у општини Прибој је 4 са простора бивших Република СФРЈ и 1 која је дошла са простора КиМ. Многи од њих нису решили своја егзистенцијална и стамбена питања.

Међународна организација за миграције ИОМ у сарадњи са Комесаријатом за избеглице Републике Србије иницирала је израду Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Прибој.

Општи циљ Пројекта је подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица, који финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (ИОМ), која је изналажење решења на нивоу државе које ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и интерно расељених лица.

Локални План је заснован на кључним принципима и садржи основне смернице за побољшање услова живота у локалној заједници избеглих и интерно расељених лица уз подршку централних и локалних власти. Он се заснива на побољшању стамбених услова живота избеглих и интерно расељених, побољшано запошљавање, услове школовања, социјалне услове живота избеглих и интерно расељених.

Све ове активности би требало да се спроведу у општини Прибој од 2013. до 2016. године што ће довести до побољшања и унапређења положаја ове групације у локалној заједници.

Из свега изнетог предлаже се доношење Одлуке као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица Општине Прибој, формиран је Општински Савет за управљање миграцијама и трајна решења који су чинили представници/це локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и повереника за избеглице, институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених и Комесаријата за избеглице Републике Србије.

Улога општинске радне групе била је да:

- обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим локалним и републичким актерима,
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- Ради на писању завршног документа;

Чланови/це Општинске радне групе су:

1. Крсто Јањушевић, помоћник председника општине,
2. Кристина Папан, руководилац одељења за општу управу и заједничке послове,
3. Здравко Полић, повереник за избеглице.

Захваљујемо се свим члановима/цама радне групе на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника који су повремено учествовали у консултативном процесу. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

Сажетак - Резиме

Локални акциони план (ЛАП) за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по основу споразума о реадмисији (повратници) је плански документ **који се доноси за период 2013 – 2016. година, и заснива се на свеобухватној анализи ситуације. Овим планом се изражава дугорочна опредељења локалне самоуправе да побољша услове живота и могућности за интеграцију избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалну заједницу. Према подацима Комесаријата за избеглице на дан 1. јула 2012. године, у Прибоју живе 32 избегла и 97 интерно расељених лица. Од потписивања Споразума о реадмисији с ЕУ 2007. године, у Прибој је по подацима Комесаријата за избеглице враћено 2 држављана Србије који нису имали, или су изгубили основ боравка.**

ОПШТИ ЦИЉ

Општи циљ овог локалног акционог плана је унапређење социјално-материјалног положаја и животног стандарда избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз програме за решавање стамбеног питања и материјално оснаживање.

Специфични циљеви су:

Специфичан циљ 1: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном популационом политиком, стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника куповином монтажних кућа;

Специфичан циљ 2: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном популационом политиком, стамбено збринути најмање 8 породица избеглих, ИРЛ и повратника откупом домаћинства;

Специфичан циљ 3: У периоду од 2013. до 2016. године, економски оснажити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз пројекте доходовних активности.

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2013 – 2016. год. бити укупно потребно око 200.000 евра. Средства за реализацију овог плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поглавље 1.

Основни подаци о Општини Прибој⁵

Општина Прибој налази се у Југозападној Србији у долини реке Лим. Прибој је смештен на тремеђи Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине, односно, Републике Српске, а граничи се са општинама: Чајетина, Нова Варош, Пријеполје, Пљевља, Чајниче и Рудо. Површина општине је 552 км² а клима је умерено континентална. Обрадиве површине износе 12.425 ха, а шуме: 37.048 ха (четинари 24%, лишћари 76%).

По попису 2002. године, у Прибоју је евидентирано 30.377 становника (од тога градско становништво 19.564, остало 10.813). Тадашњи попис је показивао негативан тренд, тј. број становника општине Прибој био за 18% мањи него на претходном попису. Ситуација се наставила, па тако према прелиминарним подацима пописа из 2011. године, у Прибоју живи 27.127, што представља пад од скоро 10% становништва, то јест око 3.000 људи.

По етничком саставу, Срби чине, 22.523, Бошњаци 5.567, а Муслимани 1.427. Године 2006. било је радно ангажовано 6.943 (мушкараца 3.975, а жена 2.968). Пензионера је било 6.963, а незапослених 6.705 (од чега 3.398, а жена 3.307).

Локална самоуправа

Органи општине Прибој су Скупштина општине, председник општине и Општинско веће. Скупштина општине је представнички орган који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и Статутом општине. Скупштину чине одборници, који се бирају на општим и непосредним изборима, тајним гласањем. Скупштину општине чини 41 одборник. За разматрање и решавање појединих питања из надлежности Скупштине општине, Скупштина општине оснива као стална радна тела: савете и комисије. Савети Скупштине општине су: Савет за привреду, буџет и финансије; Савет за пољопривреду; Савет за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине; Савет за образовање, културу и спорт; Савет за развој и заштиту локалне самоуправе, Савет за запошљавање и Савет за родну равноправност. Комисије Скупштине општине су: Комисија за избор и именовања; Комисија за представке и жалбе грађана и Комисија за прописе. Председник општине је извршни орган. Бира се непосредним и тајним гласањем на четири године, у складу са Законом. Општинско веће је орган који усклађује остваривање функције председника општине и Скупштине општине и обавља контролно-надзорну функцију над радом Општинске управе. Општинско веће има 9 чланова. Седницом Општинског већа председава председник општине.

Локална привреда

Друштвено-економски развој Србије, и општине Прибој, већ дуже време праћен је великим бројем проблема. То се углавном односи на проблеме структурне неусклађености привреде, спољно-трговинске размене, запошљавања, акумулативне и репродуктивне способности, слабљења квалитативних елемената развоја и ефикасности привређивања итд. Све су ово фактори који су утицали на пад привредног развоја републике а и прибојског краја. У општини Прибој у области индустрије најважнију улогу имају: „Фап“ Корпорација а.д. Прибој и Корпорација Полиестер“ а. д. Прибој.

Пољопривреда

Пољопривредна производња се базира на воћарској и сточарској производњи. Углавном се заснива на екстензивној производњи. Интензивнији развој имамо у области воћарства

⁵

У озради овог поглавља коришћени су подаци Стратегије одрживог развоја општине Прибој 2007-2012

јагодичасто воће (малина). Тренутно се под засадима малина налази око 120 хектара, са просечним приносом око 10 тона по хектару. Што се тиче воћарства намере су да се и даље иде на интензивирању воћарске производње, пре свега јагодичастог и бобичастог воћа. За пољопривреду нашег краја карактеристичан је велики недостатак пријемно-смештајних и прерадних капацитета. Постоји потреба за прерариђивачким капацитетима у области воћарства (пре свега једна или две хладњаче од по 500 тона). На територији општине Прибој има око 4500 грла говеда и око 12.000 оваца. Пројекција за убудуће је да се поправи расни састав говеда и оваца, као и да се стимулише оснивање мини фарми и рибњака и засада воћа уз обезбеђење адекватне путне инфраструктуре.

Пољопривреда

Пољопривредна производња се базира на воћарској и сточарској производњи. Углавном се заснива на екстензивној производњи. Интензивнији развој имамо у области воћарства јагодичасто воће (малина). Тренутно се под засадима малина налази око 120 хектара, са просечним приносом око 10 тона по хектару. Што се тиче воћарства намере су да се и даље иде на интензивирању воћарске производње, пре свега јагодичастог и бобичастог воћа. За пољопривреду нашег краја карактеристичан је велики недостатак пријемно-смештајних и прерадних капацитета. Постоји потреба за прерариђивачким капацитетима у области воћарства (пре свега једна или две хладњаче од по 500 тона). На територији општине Прибој има око 4500 грла говеда и око 12.000 оваца. Пројекција за убудуће је да се поправи расни састав говеда и оваца, као и да се стимулише оснивање мини фарми и рибњака и засада воћа уз обезбеђење адекватне путне инфраструктуре.

Култура

Дом културе је најважнија установа из области културе у општини. При њему активно ради Аматерско позориште са две сцене – дечја и за одрасле, Клуб писаца (са богатом издавачком делатношћу), Рецитаторска секција; Дом културе је организатор и реализатор две угледне књижевне манифестације – Лимске вечери поезије (књижевни фестивал намењен песницима средњошколцима) и Лимске вечери дечије поезије (учествују основношколци од V до VIIII разреда). Сваке године се у Дому културе реализује Регионални фестивал дечјих позоришта. Поред овога Дом културе је организатор ликовних изложби, позоришних представа, промоција књига, концерата, трибина и округлих столова итд. Градска библиотека располаже са око 35.000 књига. **Градска библиотека** има два књижна огранка који се налазе у Старом делу града и у Прибојској Бањи. Осим тога она је позната и по одржавању књижевних промоција и предавања из разних области.

Образовање

У Прибоју постоји 6 матичних школа. Основне школе (осам разреда): Бранко Радичевић, Вук Караџић, Десанка Максимовић, Никола Тесла, Радоман Пајевић и 9. Мај – Саставци са укупно 2.800 ученика у 157 одељења. Средње школе: Гимназија (400 учника) и Машинско техничка школа (700 ученика). У граду постоје и дечији вртићи „Невен“. Изражен је тренд гашења сеоских школа, смањења броја ученика и разреда. Постоји проблем опстанка Гимназије и проблематика школовања појединих кадрова за којима не постоји потреба. Пре двадесет година број ученика у средњим школама је био око 2.400 ученика, а што је за око 1.290 ученика мање у односу на тренутно стање, што значи да је мање ученика за, скоро, две средње школе.

Спорт

Спортски центар Прибој располаже следећим спортским објектима: фудбалски терен

капацитета 10.000 гледалаца са помоћним теренима и објектима. Градска спортска дворана са трибинама од 2.500 места за седење. Најзначајнија спортска друштва су: Рукометни клуб „Прибој“, Фудбалски клуб „ФАП“, кошаркашки клубови „Полиестер“ и „Јумп“, карате клуб „ФАП“ и остали. Спортске манифестације: Новогодишњи турнир у малом фудбалу, Меморијални карате турнир „Драган Бјелић“ и остале периодичне спортске манифестације. Услед тренутне економске ситуације у општини Прибој, финансирање спортских клубова представља значајан проблем за општину Прибој.

Здравство и социјална заштита

Здравствене установе у Прибоју су: Дом Здравља, Општа болница и Центар за рехабилитацију у Прибојској бањи. У здравству је тренутно запослено 440 радника медицинског и осталог особља. Проблем представља одржавања нивоа здравствене заштите због недостатка средстава, опреме, одласка кадрова и преношења обавезе финансирања на локалну самоуправу. Центар за социјални рад „Прибој“ обавља послове из области социјалне и породично-правне заштите за све грађане општине Прибој. На овим пословима у Центру за социјални рад Прибој запослено је 12 радника. Битно је истаћи да је у општини Прибој, при Центру за Социјални Рад, од 2005. године почела са радом Сигурна кућа у којој је обезбеђен смештај жртвама насиља у породици, за територију 4 општине (Прибој, Пријепоље, Нова Варош и Сјеница).

Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима и повратницима

По попису избеглица 1996. године, у Прибоју се сместило 862 избегле и ратом погођене особе. Већ 2001. год., тај број је смањен на 317, да би избеглих крајем 2009. било 38. На дан 01.07.2012. године, у Прибоју је регистровано 32 избегла лица. С друге стране, број расељених лица се није значајније мењао: 2000. године, у Прибоју је евидентирано 86 интерно расељених лица, а према подацима из 2012. године, у Прибоју борави 97 интерно расељених лица.

Од потписивања Споразума о реадмисији с ЕУ 2007. године, у Прибој је по подацима Комесаријата за избеглице враћено 2 држављана Србије који нису имали, или су изгубили основ боравка.⁶ Обзиром да не постоје систематски и ажурирани подаци о овој популацији, постоји могућност да је број повратника знатно већи.

Поглавље 3: Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења обухватила је четири врсте квалитативних анализа: Анализу или Преглед документације о ширем радном окружењу, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

Анализа или *преглед документације* о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни

---

⁶ Подаци Комесаријата за избеглице, Канцеларије за реадмисију на Аеродрому „Никола Тесла“ www.kirs.gov.rs

законски оквир који регулише питања избеглих, интерно расељених лица и повратника у Републици Србији, стратешка документа општине Прибој и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у општини.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица и повратника су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, и ревизија март 2011.);
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009.);
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009.);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2011-2020;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама⁷. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, који је усвојен у марту 2010. године.

Локални стратешки документи значајни за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Прибој су:

- Стратегија одрживог развоја општине Прибој 2012 – 2017. год.
- Стратегија за младе општине Прибој 2010 – 2013. год.
- Стратегија социо-економског развоја Златиборске области 2011 – 2015. год.
- Локални акциони план за младе 2009-2013. год.

Општина Прибој је до сада учествовала у спровођењу појединачних програма, као и програма различитих државних органа намењених угроженим групама избеглих и интерно расељених лица. Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани у општини су:

- Уз помоћ Комесаријата за избеглице Републике Србије, 2009. године је спроведен пројекат расподеле пакета грађевинског материјала;
- Уз помоћ УНХЦР-а, 2004. године је спроведена обнова и изградња кућа;
- Интерсос је током 2005. године имао пројекат расподеле механизације и стоке;
- Цоопи Интернационале су делили грађевински материјал.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002 ревизија марта 2011.) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 18/92; „Службени лист СРЈ“, бр. 42/2002; „Службени гласник РС“, бр. 45/2002

- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009) дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социоекономска реинтеграција повратника – грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији.
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично-правну заштиту, итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја
- Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању овакве неповољне ситуације, активностима које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинстава с окућницом.

Анализа стања⁸ у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица **и повратника** извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

SWOT АНАЛИЗА

<u>СНАГЕ</u>	<u>СЛАБОСТИ</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Постојање стручне службе - Постојање буџетске линије - Сарадња са установама у решавању проблема угрожених - Генерални урбанистички план - Подршка за изградњу стамбеног објекта - Постојање локација за изградњу 	<ul style="list-style-type: none"> - Ограничена средства општине, посебно за суфинансирање - Незапосленост у општини - Неинформисаност корисника - Не постоје одговарајући програми подршке свим угроженим групама - Статус недовољно развијене општине
<u>МОГУЋНОСТИ</u>	<u>ПРЕПРЕКЕ</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Доступност различитих фондова (Регионални пројекат, ИПА фондови) - Подршка Комесаријата - Финансијска и нефинансијска (изградња капацитета) подршка међународних организација-владиних и невладиних 	<ul style="list-style-type: none"> - Низак ниво животног стандарда у земљи – изражено опште сиромаштво - Економска ситуација и отпуштање радника

На основу претходне анализе може се закључити да су главне снаге локалне заједнице постојање стручне службе, као и буџетске линије, а затим и сарадња са установама у решавању проблема угрожених. Једна од снага је и постојање генералног урбанистичког плана, као и подршка за изградњу стамбеног објекта. Од најважније слабости, у општини Прибој издвајају се ограничена средства општине, посебно за суфинансирање, као и велика незапосленост, али и неинформисаност корисника. Уз то, не постоје одговарајући програми подршке угроженим групама.

Што се тиче могућности, у општини Прибој се препознају доступност различитих фондова (Регионални пројекат, ИПА фондови), подршка Комесаријата, као и финансијска и нефинансијска (изградња капацитета) подршка међународних организација- владиних и невладиних. Препреке на нивоу државе су низак ниво животног стандарда у земљи, односно изражено опште сиромаштво, и економска ситуација и отпуштање радника.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Прибој које су диференциране на крајње кориснике/це услуга (различите групе избеглих, интерно расељених лица и повратника) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

- **Општинска управа** која креира локалну политику која третира и питања избеглих, ИРЛ и повратнике и посебну пажњу посвећују решавању њихових проблема;
- **Повереништво** за избеглице, као део Општинске управе који блиско сарађује са Центром за социјални рад и другим организацијама и представља део локалне координације организација и служби ангажованих на решавању питања избеглих, ИРЛ и повратника.
- **Центар за социјални рад** који нуди услуге породично-правне заштите, једнаке оним које су доступне локалном становништву;
- **Црвени крст**;
- **Дом здравља**, где избегла, ИРЛ и повратници остварују право на здравствене услуге исто као и локално становништво;
- **Национална служба за запошљавање**;
- Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС) који активно сарађује са локалном самоуправом и локалним институцијама и пружа подршку реализацији програма и активности за избегле, интерно расељене и повратнике у локалној заједници.
- Министарство рада и социјалне политике се у оквиру својих надлежности и кроз рад локалних институција социјалне заштите бави питањима избеглих, интерно расељених и повратника који су у његовој надлежности.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини:

- *Нерешено стамбено питање*: Велики број породица избеглих и ИРЛ је вишегенерацијски, њихови чланови имају врло различите потребе, што додатно отежава њихов живот у често недовољном простору. Лоша материјална ситуација као и висока цена живота условљавају живот вишечланих породица у јако малом простору;
- *Незапосленост радно способних избеглих, ИРЛ и повратника који траже посао* – довела је до повећаног броја корисника социјалних услуга. У угроженим домаћинствима, често ниједан од чланова домаћинства није формално запослен, а на црно ради тек неколико. Тек неколицина обавља посао сваки дан, што упућује на изражену незапосленост и велики ризик од социјалне искључености.

- *Спречено или отежано располагање сопственом имовином у бившим југословенским републикама или на КиМ. Због лоше сарадње са државним органима Хрватске и привременим институција Косова и Метохије (КиМ), избегла и ИРЛ нису у прилици да сазнају шта је са њиховом имовином и могућношћу повратка имовине;*
- У складу са Националном стратегијом за смањење сиромаштва, као и демографском ситуацијом у граду и њеним социјалним профилем, потребно је систематски и плански супротставити се оваквим трендовима, између осталог, и активним мерама стамбеног збрињавања најугроженијих категорија избеглица, интерно расељених лица и повратника.

Поглавље 4: Приоритетне групе

У процесу планирања, као критеријуми за избор приоритетних циљних група овог Локалног плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица **и повратника**, коришћени су следећи:

- Материјални статус породице
- Здравствени статус породице
- Бројност породице (и породице, генерално, као приоритет)
- Видљивост/невидљивост циљне групе и њеног проблема
- Хитност решавања проблема
- Надлежност и ресурси локалне самоуправе

На основу претходних критеријума, одабране су следеће приоритетне циљне групе избеглих, бивших избеглица, интерно расељених и повратника:

- Лица и породице без решеног стамбеног питања;
- Стари који нису остварили права из радног односа и немају лична примања;
- Самохрани родитељи;
- Породице са децом са сметњама у развоју и/или чланом/ицом који је ОСИ;
- Радно способни, незапослени избегли, ИРЛ и повратници који траже посао.

Поглавље 5: Општи и специфични циљеви

ОПШТИ ЦИЉ

Унапредити социјално-материјални положај и животни стандард избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз програме за решавање стамбеног питања и материјално оснаживање.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Специфичан циљ 1: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном популационом политиком, стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника куповином монтажних кућа;

Специфичан циљ 2: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном

популационом политиком, стамбено збринути најмање 8 породица избеглих, ИРЛ и повратника откупом домаћинства;

Специфичан циљ 3: У периоду од 2013. до 2016. године, економски оснажити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз пројекте доходовних активности.

Поглавље 6: Активности – задаци за реализацију ЛПА

Специфичан циљ 1: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном популационом политиком, стамбено збринути најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника куповином монтажних кућа;

Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп	Остали извори		
1.1. Одлука Скупштине општине о додели земљишта	2 недеље	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Локална самоуправа	
1.2 Потписивање уговора о реализацији пројекта монтажних кућа, припрема потребне грађевинске документације и добијање локацијске дозволе	8 дана	Уговор о реализацији потписан, грађевинска документација припремљена и добијена локацијска дозвола	Потписан уговор, комплетна грађевинска документација и документација за локацијску дозволу			Локална самоуправа, повереник	
1.3. Формирање комисије за избор корисника	8 дана	Комисија формирана	Састав комисије			Локална самоуправа, повереник	
1.4. Усвајање правилника	8 дана	Правилник усвојен	Садржај и сулови правилника			Комисија	КИРС
1.5. Расписивање и спровођење огласа за избор корисника	4 недеље	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Врста и број пријава			Комисија, Локална самоуправа	
1.6. Расписивање тендера за избор добављача	4 недеље	Тендер расписан	Број и квалитет понуда			Комисија, Локална самоуправа	КИРС
1.7. Потписивање уговора са добављачем	2 недеље	Уговор потписан	Садржај и сулови уговора			Комисија, Локална самоуправа	КИРС

1.8. Израда прелиминарне листе корисника	2 недеље	Прелиминарна листа комплетирана	Најмање 10 породица прелиминарно одобрено			Комисија, Локална самоуправа	
1.9. Разматрање приговора, усвајање и објављивање коначне листе корисника	8 дана	Усвојена коначна листа најмање 10 корисничких породица	Донета одлука о коначној листи са најмање 10 корисничких породица			Комисија	КИРС
1.10. Постављање монтажних кућа	4 месеца	Монтажне куће постављене	Монтажне куће за најмање 10 породица спремне за усељење			Добављач	Комисија
1.11. Потписивање уговора са корисницима и усељење	7 дана	Корисници усељени	Најмање 10 корисничких породица стамбено збринуто у монтажним кућама			Комисија, Градска управа	
1.12. Медијска промоција програма	2 недеље	Пројекат медијски покривен	ТВ/радио и јавни прикази/чланци			ТВ/радио станице и новине	Локална заједница
1.13. Праћење и евалуација програма	Континуирано						

Специфичан циљ 2: У периоду од 2013. до 2016. године, у складу с локалном популационом политиком, стамбено збринути најмање 8 породица избеглих, ИРЛ и повратника откупом домаћинстава;

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп домаћинстава		Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Локална самоуправа	КИРС

2.2. Формирање комисије за избор корисника	8 дана	Комисија формирана	Састав комисије			Локална самоуправа, повереник	КИРС
2.3. Доношење правилника и огласа за избор корисника	15 дана	Правилник усвојен	Садржај и сулови правилника			Комисија	КИРС
2.4.Објављивање огласа за откуп домаћинстава	2 месеца	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Општинска комисија, ЛС	КИРС
2.5. Избор потенцијалних корисника и обилазак кућа за откуп	4 недеље	Потенцијални корисници одабрани, куће обиђене	Најмање 8 породица корисника одабрано			Општинска комисија, ЛС	КИРС
2.6. Израда и објављивање прелиминарне листе	2 недеље	Прелиминарна листа комплетирана	Најмање 8 породица прелиминарно одобрено			Комисија, Локална самоуправа	КИРС
2.7. Избор корисника и објављивање коначне листе	2 недеље	Утврђена листа од најмање 8 корисничких породица за које ће бити откупљена домаћинства, склопљени уговори с корисницима	Број склопљених уговора			Комисија, Локална самоуправа	КИРС
2.8. Поптисивање споразума између донатора и власника	10 дана						
2.9. потписивање купопродајног уговора	7 дана						
2.10. Усељавање откупљених домаћинстава	2 недеље	Усељено најмање 8 домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспорт на средства		Локална самоуправа	КИРС

2.11. Медијска презентација целокупне реализације програма		Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	КИРС, локални медији
2.12. Праћење реализације и оцена успешности програма	6-12 месеци	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	КИРС

Специфичан циљ 3: У периоду од 2013. до 2016. године, економски оснажити најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника кроз пројекте доходних активности

Активност	Период реализације (од - до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоуправе	Остали извори		
3.1. Презентовање програма непосредно и оглашавањем преко локалних медија	3 месеца	Одржане најмање две презентације са најмање 20 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко лок. радија и ТВ у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама. Број и врста медијских оглашавања	Постојећи људски ресурси		Повереник	Национална служба за запошљавање
3.2. Истраживање локалних потреба и потреба тржишта	1 месец	Идентификоване области за економско оснаживање	Профилисана активност	Постојећи људски ресурси		Канцеларија за ЛЕР	Национална служба за запошљавање

3.3. Формирање комисије за избор корисника помоћи у економском оснаживању кроз пакете доходних активности	1 недеља	Комисија основана	Број и састав комисије	Постојећи људски ресурси		Општинска управа, Повереник	КИРС
3.4. Усвајање правилника и огласа	1 недеља	Правилник и оглас усвојени	Садржај и услови правилника и огласа	Постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
3.5. Расписивање конкурса за заинтересоване кориснике	1 месец	Пријављени на конкурс	Број пријављених	Постојећи људски ресурси		Повереник	
3.6. Избор најмање 10 породица које ће бити укључене у програм економског оснаживања	1 месец	Изабрано најмање 10 породице које ће бити укључене у програм доходних активности	Број породица које испуњавају услове конкурса	Постојећи људски ресурси		Канцеларија за ЛЕР, Повереник	Национална служба за запошљавање
3.7. Спровођење програма	6 месеци	Програм економског оснаживања спроведен за најмање 10 породица	Број породица које су прошле кроз програм	Постојећи људски ресурси		Канцеларија за ЛЕР, Повереник	Национална служба за запошљавање

Поглавље 7. Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2013 – 2016. год. бити укупно потребно око 200.000 евра. Средства за реализацију овог плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поглавље 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛПА у општини Прибој обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛПА и
- 2) Структуре које су оперативне и примењују ЛПА

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Локални савет за миграције и трајна решења, који ће сачињавати чланови Радне групе задужене за израду Плана и представници других заинтересованих страна, укључујући и кориснике. Локални савет ће, као део свог будућег рада, направити *План управљања применом Локалног плана*.

Локални савет за миграције, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Локалног савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учесће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2016. год. припремаће Локални савет за миграције уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина општине Прибој (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

Поглавље 9. Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације)** ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2013 – 2016. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине Прибој. Финална евалуација обавиће се на крају 2016. године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.
- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:
  - Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла, ИРЛ **и повратнике**;
  - Обухват избеглих, ИРЛ **и повратника** новим услугама и мерама;
  - Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
  - Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим, ИРЛ **и повратницима** у локалној заједници;
  - Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ **и повратницима**;
  - Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ **и повратницима** (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др.

Локални савет за миграције и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих, ИРЛ и **повратника**, као и представници/це корисничких група овог Локалног плана. Локални савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.